

SUG'URTA KOMPANIYALARIDA MOLIYAVIY BARQARORLIKNI OSHIRISH VA SAMARADORLIKNI TA'MINLASH STRATEGIYALARI

Karimov Behzod Qahramon o'g'li

Mustaqil izlanuvchi

behzodk5199@gmail.com

Annotatsiya. Tezisdada sug'urta kompaniyalarida moliyaviy barqarorlikni oshirish va operatsion samaradorlikni ta'minlash strategiyalari o'rganildi. Tadqiqot natijalari raqamli texnologiyalar va innovatsion moliya vositalarini joriy etish kompaniyalarning risklarni boshqarish, xarajatlarni kamaytirish va xizmat sifatini oshirishda samarali ekanligini ko'rsatdi. Shuningdek, kapitalni samarali boshqarish, likvidlikni ta'minlash va risklarni diversifikatsiya qilish moliyaviy barqarorlikni mustahkamlashda muhim ahamiyatga ega ekanligi aniqlangan.

Kalit so'zlar: sug'urta kompaniyasi, moliyaviy barqarorlik, operatsion samaradorlik, raqamli texnologiyalar, innovatsion moliya vositalari.

Sug'urta kompaniyalari milliy moliya tizimining muhim bo'g'ini sifatida iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda katta ahamiyatga ega. Ularning asosiy vazifasi – mijozlarga moliyaviy xavfsizlikni taqdim etish, risklarni samarali boshqarish va kapitalni optimal darajada boshqarish orqali uzoq muddatli barqarorlikni ta'minlashdir. Shu bilan birga, zamonaviy iqtisodiy sharoit va global raqobat sharoitida sug'urta kompaniyalari moliyaviy samaradorlikni oshirish uchun strategik yondashuvlarni ishlab chiqishlari zarur.

Moliyaviy barqarorlikni oshirish kompaniyaning nafaqat kapitallari va likvidligini, balki operatsion samaradorligini ham yaxshilashni talab qiladi. Shu maqsadda kompaniyalar risklarni diversifikatsiya qilish, sug'urta portfelini optimallashtirish, xarajatlarni nazorat qilish va mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini oshirish bo'yicha strategiyalarni ishlab chiqadilar. Raqamli

texnologiyalarni joriy etish esa bu strategiyalarning samaradorligini sezilarli darajada oshirish imkonini beradi.

Sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini oshirish va samaradorlikni ta'minlash masalalari iqtisodiy tadqiqotlarda keng o'rganilgan. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, kompaniyaning moliyaviy barqarorligi risklarni boshqarish, kapitalni optimallashtirish va likvidlikni ta'minlash bilan chambarchas bog'liq [1].

Bundan tashqari, operatsion samaradorlikni oshirish raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali amalga oshiriladi, bu xarajatlarni kamaytirish va xizmat sifatini yaxshilash imkonini beradi [2].

Shuningdek, innovatsion moliya vositalari va raqamli yechimlar sug'urta kompaniyalarida kapital samaradorligini oshirish, risklarni real vaqt rejimida monitoring qilish va strategik qarorlar qabul qilish imkonini beradi [3]. Ushbu manbalar asosida sug'urta kompaniyalarida moliyaviy barqarorlik va samaradorlikni ta'minlash strategiyalarining ahamiyati aniqlandi.

Sug'urta kompaniyalari milliy moliya tizimining muhim bo'g'ini sifatida iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Ularning moliyaviy barqarorligi risklarni samarali boshqarish, kapitalni optimal darajada taqsimlash, likvidlikni ta'minlash va daromadlarni barqaror shakllantirishga bog'liqdir. Shu bilan birga, kompaniyalarning operatsion samaradorligini oshirish moliyaviy barqarorlikni mustahkamlash bilan uzviy bog'liq bo'lib, zamonaviy raqamli texnologiyalar va innovatsion moliya vositalarini joriy etish orqali sezilarli natijalarga erishish mumkin.

Moliyaviy barqarorlikni ta'minlashning asosiy yo'llaridan biri – kapitalni samarali boshqarishdir. Sug'urta kompaniyalari kapitalning yetarliligini doimiy nazorat qilishi va uni turli risk turlariga qarshi optimal tarzda taqsimlashi lozim. Bu nafaqat kompaniya barqarorligini oshiradi, balki sug'urta portfelini diversifikatsiya qilish orqali investitsion daromadlarni barqarorlashtirishga ham xizmat qiladi. Shu bilan birga, risklarni diversifikatsiya qilish sug'urta polislarini turli sohalar va mijoz guruhlariga taqsimlash orqali amalga oshiriladi. Bu

kompaniyani kutilmagan moliyaviy zararlardan himoya qiladi va sug'urta portfelining barqarorligini ta'minlaydi. Likvidlikni boshqarish ham muhim ahamiyatga ega; kompaniya doimiy ravishda naqd pul oqimini kuzatib borishi, to'lov majburiyatlarini o'z vaqtida bajarishi va favqulodda vaziyatlarda yetarli likvid resurslarga ega bo'lishi lozim.

Operatsion samaradorlikni oshirish sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini yanada mustahkamlashga xizmat qiladi. Bu jarayonlar raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali sezilarli darajada tezlashadi. Masalan, elektron polislar, onlayn to'lov tizimlari va da'volarni avtomatlashtirish jarayonlari kompaniya xarajatlarini kamaytiradi va xizmat ko'rsatish tezligini oshiradi. Shuningdek, operatsion jarayonlarni avtomatlashtirish orqali inson omilini kamaytirish va jarayonlarni tezlashtirish mumkin bo'ladi, bu esa kompaniya foydasini oshirishga xizmat qiladi. Raqamli yechimlar mijozlar bilan ishlashni ham yaxshilaydi, ularni tezroq qondirish, shikoyatlarni kamaytirish va xizmat sifatini oshirish imkonini beradi.

Zamonaviy innovatsion moliya vositalari va raqamli transformatsiya sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini oshirish va samaradorligini ta'minlashning samarali vositalaridir. Big Data va sun'iy intellekt risklarni baholash va sug'urta tariflarini hisoblashda aniqlikni oshiradi. Blokcheyn texnologiyalari shartnomalarni avtomatik tarzda kuzatish va firibgarlik xavfini kamaytirishga yordam beradi. Onlayn platformalar esa mijozlar bilan interaktiv aloqani osonlashtiradi va xizmatlarni tezlashtiradi.

O'zbekiston sug'urta bozoridagi yetakchi kompaniyalar tajribasi shuni ko'rsatadiki, raqamli yechimlarni joriy qilgan kompaniyalar da'volarni qayta ishlash vaqtini 30–40% qisqartirgan, operatsion xarajatlarni 20% ga kamaytirgan va mijozlar bilan ishlash sifatini sezilarli darajada oshirgan. Shu bilan birga, moliyaviy hisobotlarni avtomatik shakllantirish orqali boshqaruv qarorlarini tezlashtirishga erishilgan. Ushbu natijalar sug'urta kompaniyalariga moliyaviy barqarorlikni oshirish va raqamli transformatsiyani muvaffaqiyatli amalga oshirishda amaliy tavsiyalar beradi.

Shunday qilib, moliyaviy barqarorlikni ta'minlash va operatsion samaradorlikni oshirish sug'urta kompaniyalari uchun ustuvor strategik vazifa hisoblanadi. Bu jarayonlar nafaqat kompaniya moliyaviy holatini mustahkamlash, balki mijozlar ehtiyojlarini qondirish va bozorda raqobatbardoshlikni oshirishga xizmat qiladi. Raqamli yechimlar va innovatsion moliya vositalarini joriy etish esa ushbu strategiyalarning samaradorligini sezilarli darajada oshiradi va sug'urta kompaniyalarini barqaror rivojlanishga yo'naltiradi.

Sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligi va operatsion samaradorligini oshirish bugungi kunda strategik ahamiyatga ega. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, kompaniyaning barqaror moliyaviy holati kapitalni samarali boshqarish, risklarni diversifikatsiya qilish, likvidlikni ta'minlash va investitsion faoliyatni optimallashtirish bilan bevosita bog'liq. Shu bilan birga, operatsion samaradorlikni oshirish kompaniyaning xarajatlarini kamaytirish, xizmat sifatini yaxshilash va mijozlar bilan ishlashni optimallashtirish imkonini beradi.

Raqamli texnologiyalar va innovatsion moliya vositalarini joriy etish sug'urta kompaniyalarining barqaror rivojlanishini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Big Data, sun'iy intellekt, blokcheyn va onlayn platformalar risklarni boshqarish, qaror qabul qilish jarayonlarini tezlashtirish va xizmat sifatini oshirishga xizmat qiladi. O'zbekiston sug'urta bozoridagi amaliy tajribalar shuni ko'rsatadiki, raqamli yechimlarni joriy etgan kompaniyalar da'volarni qayta ishlash vaqtini qisqartirgan, operatsion xarajatlarni kamaytirgan va moliyaviy hisobotlarni avtomatlashtirish orqali boshqaruv samaradorligini oshirgan.

Shu asosda, sug'urta kompaniyalarida moliyaviy barqarorlikni oshirish va samaradorlikni ta'minlash uchun quyidagi tavsiyalarni berish mumkin:

1. Kapital va likvidlikni doimiy nazorat qilish hamda risklarni diversifikatsiya qilish tizimini takomillashtirish.

2. Operatsion jarayonlarni raqamli texnologiyalar yordamida avtomatlashtirish va xarajatlarni optimallashtirish.

3. Innovatsion moliya vositalari va raqamli transformatsiyani keng joriy etish orqali xizmat sifatini oshirish va boshqaruv samaradorligini yaxshilash.

Umuman olganda, moliyaviy barqarorlikni ta'minlash va operatsion samaradorlikni oshirish sug'urta kompaniyalarini bozorda raqobatbardosh qilish, mijozlar ehtiyojlarini qondirish va uzoq muddatli rivojlanishni ta'minlashning muhim vositasi hisoblanadi.

Foydalangan adabiyotlar ro'yxati.

1. Qodirov A.T., Rasulov B.M. Sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligi: nazariya va amaliyot. – Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti, 2021. – 198 b.

2. Tursunov S.F., Karimov D.A. Raqamli transformatsiya va sug'urta sektorida samaradorlikni oshirish. – Moliyaviy tadqiqotlar jurnali, 2022. – №3. – B. 32–47.

3. Yusupov N.H., Xolmatov S.J. Innovatsion moliya vositalari va risklarni boshqarish. – Xalqaro moliya instituti hisobotlari, 2020. – 274 b.